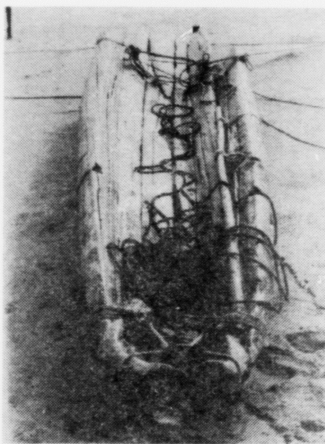

Soleiðis sær hann út — indiskir fiskibátar, sum feroyskir bátar nú møguliga skulu avloysa

um trupulleikarnar hjá indisku fiskimonnum.

Tørvur á nýggjum báti

Nakað av tí var hetta:

„Talan er um at byggja út fiskivinnuna framvið allari eysturstrondini frá Madras til Calcutta. Her eru bert fáir møguleikar at byggja havnir. Einasti háttur at reka fiskiskap er við smærri bátum, ið kunnu dragast upp á sandin av einum ella tveimum monnum.

Bátarnir, indarar brúka í dag, eru sjógðir, men tað er avmarkað, hvat og hvar kann veiðast við teimum. Ikki kunnu teir fara so langt burt frá sjálvari strondini, at teir ikki hava landkenning. Bátaslagið er meira enn 10.000 ára gamalt og er nærum óbroytt í dag.

Í meira enn 35 ár hevur verið roynt at loysa málið. Indarar hava verið víða um fyrri at leita eftir hjálpi. Nú halda teir, at feroyski báturin kann verða loysnin.

Tað, sum umræður við einum nýggjum báti, er, at hann skal kunna klára at koma út og inn gjøgnum tey eyðkendu brotini, ið alt árið herja inn ímóti sandstrondini.

Triggir bátar til India

Vit eru nú í desember mánað.

Við farmaskipi úr Føroyum fara triggir bátar frá Marinplast. Teir skulu til India.

Á Marinplast hava tey í longri tíð arbeitt við at gera hesar bátarnar.

Bátarnir eru: ein 19 fót bátur einans við árum, ein 20 fót bátur við kistu til leysan motor og ein 22 fót bátur við einum 10 hesta Bukh-dieselmotori. Allir bátarnir hava ár og mastrasegl. Sum nakað serligt eru slingrikjølir settir á teir. Hetta fyrri at teir skulu sigla betur og leggja betri í sjónum. Eisini kann slingrikjølur vera hentur, um bátur holvist. Tá kunnu fólk lættari sleppa uppá sjálvan kjøl.

Eisini fiskiutgerð er við. M.a. snellur og runddorgir, sum er framleitt á verkstaðnum hjá J. K. Joensen í Miðvági. Bátarnir hava ein sjáldsaman lit. Teir eru söljugulir. Hetta er ein litur, sum indarar dáma sera væl.

Ein hjartskygdur Guttormur

Og síðani geva vit orðið til Guttorm Djurhuus:

„Nú skuldi so fyrsti parturin av projektinum verið lokin. Indarar skulu

nú sjálvir royna bátarnar og taka støðu til, um teir kunnu avloysa vanligu kattamarabátarnar.

Nú mugu vit so biða og vita, hvat indarar siga. Tað verður einaferð í februar mánað. Bátarnir og útgerð kosta okkum umleið 120.000 kr., og tað kostar 50.000 kr. at flyta teir til India. Hetta eru sjálvandi nógvar pengar at skula leggja út, men eg eri hjartskygdur og trúgvi, at nakað fer at spyrjast burtur úr hesum.

Gerst eitt samarbeiði veruleiki, so trúgvi eg ikki, at bátarnir kunnu gerast í Føroyum, tí tað verður alt ov dyrt at flyta teir til India. Teir mugu heldur gerast uppá lisens í India.

Til India at taka ímóti bátunum

Tíðin gongur...

Í seinru helvt av februar í 1983 fer stjórin á Marinplast aftur til India. Saman við honum er eisini ein maður frá IFU (Investeringsfonden for Udviklingslandene) ein harra Jørgensen. Teir skulu báðir vera hjástæddir, tá feroysku bátarnir koma til Madras eftir eina drúga ferð úr Føroyum.

Í India biða umboð fyrri stjórnina í landpartastatinum Tamil Nadu, har bátarnir skulu roynast, í stórum spenningsi fyrri at vita, hvussu feroyski báturin roynist í teirra sjógv, og hvat fiskimennir fara at siga til hetta fremmanda farið. Og aðrenn Guttormur fór til India, tosaði blaðið við hann.

„Tað er ilt at siga, hvat kann koma burtur úr. Tað kann verða, at vit fara at byggja eina verksmiðju í Indiu, sum skal byggja bátar upp á lisens. Vit mugu tó heldur ikki gloyma okkara leiklut sum framkomin fiskivinnuutjóð. Kunnu vit vera við til at byggja upp fiskivinnuna í einum landi, sum tørvar hjálp uttanfrá, so er eisini nógv vunnin. Og vit hava jú royndir á fiskivinnuokinum, so helst eru vit teir røttu.

Fiskimennir væl nøgdir

Í apríl mánað koma so boðini heim til Føroya via telexið á Ídnaðarstovuni:

Teir triggir feroysku bátarnir frá Marinplast eru royndir í Bengalsku vikini og hava staðið sína fyrstu roynd. Royndirnar hava verið sera væleydnaðar. Bátarnir eru royndir í eini litlari fiskibygð, 25 km. sunnan fyrri Madras í statinum Tamil Nadu í Suðurindia.

Nakrar dagar seinni kemur so kaldbaksmáðurin aftur heimaftur til Føroya. Við sær hevur hann myndir av bátunum og frá royndunum. Føroyska pressan ger nóg burtur úr.

Yvirskriftirnar eru settar við stórum stavum:

„Indiskir fiskimenn vilja nú hava feroyskar bátar“ og

„Marinplast skal byggja verksmiðju í India.“

Heiðursforseti í fiskibygð

Og víðari stendur m.a.:

„Royndirnar við trimum feroyskum plastfipurbátum í indiskum sjógv hava verið so mikið væleydnaðar, at tað nú verður arbeitt við einum projekti, har ein verksmiðja skal byggjast í India, sum skal gera fleiri hundrad bátar um árið.

Guttormur Djurhuus, stjóri á Marinplast, er júst heimafturkomin úr India, har hann í eini litlari fiskibygð nærhendis Madras varð gjørdur til heiðursforseta. Indiskir fiskimennir eru ovurfeignir um kaldbaksbátarnar og hava teir longu verið á veiðuferð við teimum við góðum úrsliti.

Indiskir fiskimenn royna feroyskar bátar í Bengalsku vikini — í apríl 1983

Snellurnar hvurvu, aðrenn tær komu til India, so nýggjar skulu skjótt avstað. Mett verður at hesin reiðskapurin og feroysku bátarnir koma at skapa eina sanna kollvelting í teimum smærri fiskivinnubygðunum á indisku strondini. Framúr góða úrslitið hevur longu fingið aðrar statir at visa bátunum huga.

Og víðari stendur: „Leingi hevur verið leitað eftir einum nýggjum báti, og FAO og aðrir felagsskapir hava brúkt nógvar mill. kr. fyrri at finna fram til nýggjar bátar, men fiskimennir hava ikki dámt nakran av bátunum. Ikki fyrr enn nú, at feroyski báturin er royndur, dáma fiskimonnum eitt nýtt far betri enn gamla Kattamaranin.

Tann besti í heiminum

Guttormur Djurhuus svarar soleiðis uppá fyrispurningin, hvi feroyski báturin ikki hevur verið royndur har fyrr:

„Plastfipurbáturin er rættiliga nýggjur, og træbátar høvdu helst ikki egnað seg til veðurlagið har eysturi. Men tað er lógið, at stovnar sum FAO ikki hava vent eyguni móti Føroyum, tí tá høvdu teir kanska funnið tað, sum teir leingi hava leitað eftir.

Sjálvur haldi eg, at feroyski báturin uttan iva er heimsins besti bátur til slíkan fiskiskap. Báturin eignar seg væl til hesi veiðurskifti. Hann er lutvist biligur, hann hevur langa livitíð og lítið skal til at viðlíkahalda honum.

Vanligu bátarnir her, Kattamaranar, hava eina livitíð uppá fá ár. Eisini er vorðið trupult at fáa fatur á víði her í India, so tá tað bert í hesum statinum eru 30.000 slíkir bátar, skilur ein, hvi indarar ynskja at finna eitt nýtt og betri hósandi far.

Varðveita fiskibygðirnar

Og uppá fyrispurningin, hvi indarar ikki byggja havnir og fáa sær stórra fiskifør, sigur Guttormur:

„Tað verður fyrri tað fyrsta sera dyrt, og harnæst flytur strondin seg alla tíðina. Síðani ynskja indarar ikki at miðsavna fleiri fólk í stórbýunum, sum gerst fylgjan av eini havnabygging. Júst hetta, at lata fiskimenninar fáa vælegnaðar bátar, ið teir sjálvir lætt kunnu handara, ger, at vanligu livsmynstrið í teimum mongu smærri fiskibygðunum kann varðveitast.

Og so verður farið avstaðaftur

Hetta hendi og varð sagt og skrivað í apríl mánað í ár. Vit skriva nú november. Hóast bert eitt hálvt ár er farið, so er nógv hent í hesum tíðarskeiði.

Tað fara vit at venda aftur til í næstu greinini um samarbeiði millum Føroyar og India.

Tá verður greitt frá, hvussu ferðin hjá undirritaða blaðmanni kom í lag. Síðani gongur leiðin eystureftir til Madras í Tamil Nadu.

Indiskir fiskimenn í ferð við at flota bát frá Marinplast